

פרשת חיי שרה

נושא השבוע: מערת המכפלה

נושא השבוע

לפי המסופר בפירוט בפרשתנו קנה אברהם מעפרון החיתי שדה, ובמערה שבו, היא **מערת המכפלה**, קבר את שרה, אשתו. אחר כך נקבר שם גם אברהם עצמו, יצחק ורבקה, וכן יעקב ולאח. לפי המסורת גם אדם וחווה קבורים בה, ולכן בחר אברהם במקום **כאחוזת קבר** למשפחתו.

המסורת מזהה את מקום מערת המכפלה בלב העיר חברון של היום. הבניין הניצב כיום מעל המערה הוא מימי הורדוס וכנראה נבנה על יסוד **מסורת קדומה** שאכן שם היה מקום קבורתם של האבות. בתוך המבנה נמצאות מצבות אך הן ודאי לא מצבות הקבורה של האבות. מקום קבורתם של האבות, אם הוא שם, נמצא כנראה במערות הקבורה שמתחת למתחם מערת המכפלה אך בשל **קדושת המקום** טרם נחקרו המערות.

כדרכם של מקומות קדושים, קדושתו של המקום נותרה בעינה אך הדת השלטת בו **התחלפה**. במשך השנים הפך המבנה לכנסיה **ביזנטית**, ועם הכיבוש המוסלמי - **למסגד**, בתקופה הצלבנית הפכה שוב **לכנסייה** ומאז המאה השלוש עשרה עד לימינו ניצב במקום **מסגד**.

כיום מתקיימים במקום **מסגד** ואף **מקום תפילה** ליהודים, בשל קדושתו הייחודית לשתי הדתות.

מה בפרשה

- **קניית מערת המכפלה** - לאחר מות שרה, רכש אברהם אחוזת קבר מיד עפרון החתי. אברהם התעקש לקנות את השדה בכסף, למרות שעפרון הציע לו את המקום בחינם.
- **נשואי יצחק** - אברהם ציוה את עבדו ללכת אל ארם נהריים כדי לקחת מבנות משפחתו אשה ליצחק ולהביאה לארץ כנען, רבקה מגיע לכנען ונישאת ליצחק.
- **רשימת צאצאי אברהם**.

פרשת

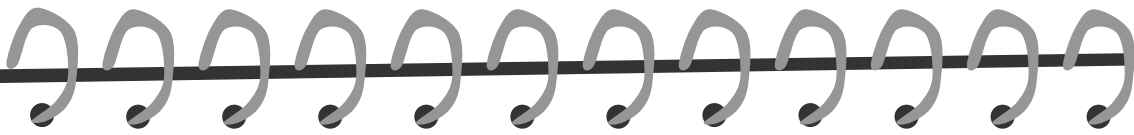
הכינוי "**מכפלה**" מופיע בשלוש דרכים: "**מערת המכפלה**" "מערת שדה המכפלה" וגם "**שדה עפרון אשר במכפלה**". משתי הדרכים האחרונות נראה שהשם מכפלה הוא כינוי לשדה או לסביבה ששם היתה המערה שקנה אברהם מידי עפרון החיתי, ולא כינוי למערה עצמה. על כך מבוסס פירושו של הרמב"ן.

רש"י ואבן עזרא מציעים פרושים על דרך הדרש. מכיוון שהשם מכפלה נכתב תמיד ביידוע (המכפלה, במכפלה) פירשו חז"ל ובעקבותיהם פרשני ימי הביניים שיש בה משהו **כפול** - המבנה עצמו (כך הפרוש הראשון של רש"י והפרוש של אבן עזרא), או שהקבורים שבה "**כפולים**" שהרי הם קבורים בזוגות. (כך פירושו השני של רש"י). לפי המסופר בבראשית נקברו במקום אברהם ושרה, יצחק ורבקה, ויעקב ולאח ולפי המסורת גם אדם וחווה.

נושאים לדיון:

- איזה מהפירושים משכנע אתכם יותר – רש"י או אבן עזרא?
- נסו לחשוב על שמות מקומות שונים שאתם מכירים, והתייחסו למובנם של המילים, האם לרוב השמות ישנה סיבה? מדוע לדעתכם?

מ

סיפור זה הוא הרחבה של הסיפור המקראי. אפשר להסביר לתלמידים שלפעמים הדרשן הרגיש שמהו חסר בסיפור בתנ"ך, או ניסה לענות על שאלות שהתעוררו בעקבותיו.

ד

מהי השאלה הראשונה? מדוע דווקא מערת המכפלה. חייבת להיות סיבה לפיה התעקש אברהם לקבור את שרה דווקא שם. הסיפור מגלה לנו ששם קבורים אדם וחווה, מתחילי השושלת האנושית. שאלה שניה: למה כתוב שאברהם השתחוה לחיתים? אולי זה נראה לפרשן לא מתאים שאברהם ישתחוה לפני החיתים – ולכן הוסיף את הפרשנות לפיה ביקש חוזה נצחי והם לא הסכימו. כמובן, שהתלמידים יכולים להעלות רעיונות שלהם.

ר

ניסיון כזה להגדרת השאלות הוא משמעותי במיוחד במדרשים המציגים הרחבה לסיפור המקראי, המענה לשאלה מדוע נדרש הדרשן להאריך בסיפור – מבהיר ומדגיש את הנקודות העקריות המוצגות במדרש.

ש

דווקא סופו של המדרש המציג את שבועתו של אברהם מעורר תהיה: והרי ידוע הדבר כי דוד כבש את יבוס (היא ירושלים), אם כי לפני כן פנה אליה שיקבלו את שלטונו בשלום. כלומר: השבועה לא התקיימה, מה ראה אם כן בעל המדרש להכניס אותה שם? - שאלה זו נותרת בעינה.

נושאים לדיון:

- לשאלה "מדוע נעשה הקישור אל סיפור המלאכים שבאו לבשר על לידת יצחק?" יש תשובות שונות: יצחק הוא ההמשכיות, ורק לאחר שנודע לאברהם כי ההמשכיות מובטחת, הוא יכול להתפנות לחשוב גם על קבורה. יתכן כי הדרשן חיפש ביסוס במקרא לנקודת זמן בה ניתן להכניס את סיפור המערה, ובסיפור עם המלאכים נראה היה לו שניתן לתרץ את ריצת אברהם אל הבקר בעקבות בן בקר וכו'...

ה

השיר הנבחר "איפה הם כל אבותינו" סוקר דמויות נבחרות בין אבות האומה היהודית:

כ

אברהם, יוסף, רחל, משה ואליהו נביא, לגבי כל אחת מהדמויות מוזכר אירוע מרכזי שהיתה שותפה בו, אירוע שהשפיע על העם כולו. בשיר עולה כמיהה לדמויות בעלות שיעור קומה כדוגמתן, וגעגוע להגנה ולברכה שהעניקו לעם, תוך בקשה שגם מרחוק עוד ישרו עלינו ברכה.

ר

ניתן, עוד לפני השמעת השיר לספר לתלמידים כי הם עומדים לשמוע שיר על אבות האומה, ולהזמין אותם לנחש מי לדעתם יוזכר בשיר (כדאי לציין כי מדובר בדמויות תנ"כיות). לאחר מכן כדאי לשאול אותם איזה אירוע יוזכר לדעתם לגבי כל אחת מהדמויות.

בשלב שני ניתן להשמיע את השיר, ולאחריו לערוך דיון, מדוע לדעתם נבחרו דווקא הדמויות

והאירועים האלו.